

Sygn. akt II AKz 364/12

POSTANOWIENIE

Dnia 14 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący	:SSA Jacek Dunikowski
Sędziowie	:SSA Andrzej Ulitko SSA Leszek Kulik (spr.)
Protokolant	:Monika Wojno

przy udziale Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej w Białymstoku - Małgorzaty Gasińskiej-Werpachowskiej

po rozpoznaniu w sprawie **A. L. s. D.**

oskarżonego z art. 148 § 1 k.k.

zażalenia wniesionego przez obrońcę oskarżonego

od postanowienia Sądu Okręgowego w Białymstoku

z dnia 21 listopada 2012r., sygn. akt III K 50/12

w przedmiocie zwrotu kosztów przejazdu obrońcy

na podstawie art. 437§2kpk

postanowił :

zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że przyznać obrońcy oskarżonego A. L. ustanowionemu z urzędu adw. Z. D. z tytułu poniesionych i udokumentowanych niezbędnych wydatków łączną kwotę 311,74 zł. (trzysta jedenaste złotych i siedemdziesiąt cztery grosze).

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Białymstoku postanowieniem z dnia 21 listopada 2012 r. na podstawie art. 618 § 1 pkt 2 k.p.k, art. 618j k.p.k., art. 618a § 1 i 2 k.p.k., § 5 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Pracy i polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju Dz. U. Nr 236. poz. 1990), przyznał obrońcy oskarżonego A. L. adw. Z. D. kwotę 35,10 zł. tytułem zwrotu poniesionych kosztów przejazdu do miejsca przesłuchania świadka.

Powyższe postanowienie na zasadzie art. 425 § 1 k.p.k. zaskarżyła w całości obrońca oskarżonego adw. Z. D. zarzucając orzeczeniu obrazę przepisów prawa materialnego, w tym art. 4 k.k. w związku z rozstrzygnięciem o zwrocie poniesionych kosztów postępowania w stosunku do czynności podjętych przed wejściem w życie przepisów k.p.k. z

5.11.2012 r. mając na uwadze fakt, że przepisy te mają charakter materialno – formalny oraz art. 616 k.p.k., art.618 § 1 pkt 11 k.p.k. i rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy (Dz.U. Nr. 27. poz. 271 ze zm.) jako przepisów postępowania mających wpływ na treść orzeczenia.

Podnosząc ten zarzut, obrońca wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia i przyznanie zwrotu poniesionych kosztów przejazdu do dokonania czynności poza siedzibą sądu oraz do siedziby Prokuratury Okręgowej w Suwałkach, w wysokości pokrytej przez kancelarię adwokacką w delegacji służbowej dołączonej do wniosku.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie obrońcy w zasadniczej części jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie należy zauważyć, że obie czynności procesowe w której uczestniczył obrońca, a więc zarówno jego udział w czynności przesłuchania świadka w J., jak również przejazd do siedziby Prokuratury Okręgowej w Suwałkach, miał miejsce przed zmianą przepisów postępowania karnego wprowadzoną ustawą z dnia 31 sierpnia 2012 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 190, poz. 1101).

Na mocy tejże ustawy utracił moc dekret z dnia 26 października 1950 r. o należnościach świadków, biegłych i stron w postępowaniu sądowym (Dz. U. Nr 49, poz. 445, z 2004 r. Nr 273, poz. 2702, z 2009 r. Nr 221, poz. 1739 oraz z 2011 r. Nr 72, poz. 389), zaś w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.²⁾), zaś po art. 618 k.p.k. zostały dodane art. 618a - 618 l k.p.k. powołane w podstawie zaskarżonego orzeczenia. Powołana ustawa weszła w życie w dniu 5 listopada 2012 r.

Sąd Okręgowy słusznie zatem powołał w podstawie swego orzeczenia przepisy postępowania karnego obowiązujące w dacie jego wydania, albowiem w tym zakresie nie mają zastosowania przepisy prawa intertemporalnego określone w art. 4 § 1 k.k.

W niniejszej sprawie ma również zastosowanie Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 z późn. zm.), a w szczególności § 19 pkt 2, który do kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielanej przez adwokata, a ponoszonych przez Skarb Państwa, zalicza nie tylko należną mu opłatę, ale również niezbędne, udokumentowane wydatki adwokata.

Wykładnia językowa nie pozostawia wątpliwości co do tego, że „wydatki niezbędne” to nie wydatki nadzwyczajne, wykraczające poza zwykłą miarę, ale takie bez których nie można się było obejść, konieczne, nieodzowne.

Do tego rodzaju wydatków należą również wydatki wynikające z czynności podejmowanych przez obrońcę w interesie oskarżonego, które zmierzają do odparcia oskarżenia albo do odpowiedniego zmniejszenia jego odpowiedzialności, jak i do zmniejszenia wszelkich uciążliwości procesowych. Prawo do obrony stanowi dyrektywę, która daje oskarżonemu podmiotowe prawo w postaci zespołu uprawnień obrończych do których należy również osobisty kontakt ze swoim obrońcą po uzyskaniu stosownego zezwolenia organu procesowego.

Zasada prawa oskarżonego do obrony jest dyrektywą wynikającą zarówno z przepisów Konstytucji RP (art. 42 ust. 2) oraz ze zobowiązań prawnomiędzynarodowych (art. 14 ust. 3 MPPOiP i art. 6 ust. 3 lit. c EKPC).

Właściwe, zgodne z zasadami etyki adwokackiej wykonywanie obrony z urzędu, wymaga osobistego kontaktu obrońcy z oskarżonym, przy czym znaczenie takiego kontaktu, budującego zaufanie oskarżonego do ustanowionego mu obrońcy, jest niepodważalne.

W sytuacji, kiedy oskarżony jest pozbawiony wolności w miejscowości poza siedzibą kancelarii obrońcy lub miejscem jego zamieszkania, koszty dojazdu adwokata na widzenie z oskarżonym stanowią wydatki niezbędne w rozumieniu §

19 pkt 2 rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 z późn. zm.). Takim wydatkiem będą również koszty przejazdu do siedziby organu procesowego celem osobistego odbioru zezwolenia na widzenie z oskarżonym pozbawionym wolności, jeśli obrońca nie ma innych możliwości odebrania zezwolenia. Kosztów tych nie zalicza się do należnej obrońcy z urzędu opłaty za świadczoną pomoc prawną określonej w § 19 pkt 1 rozporządzenia.

Użyty w tym rozporządzeniu termin "niezbędne" oznacza, że czynność która spowodowała wydatki była nieodzowna. Wskazuje on jednocześnie w jakim zakresie wydatki wynikające z dokonanych działań były konieczne dla ich przeprowadzenia. Zaznaczyć należy, że sposób wykonywania obrony należy zawsze do suwerennej decyzji adwokata. Obrońca w uzupełnieniu wniosku z dnia 7 listopada 2012 r. (k. 1103) w sposób dostateczny wykazał konieczność osobistego odbioru zezwolenia na widzenie z oskarżonym w siedzibie Prokuratury Okręgowej w Suwałkach, czego potwierdzeniem jest załączony wniosek o udzielenie widzenia z dnia 1 marca 2012 r. (k. 874) oraz decyzja wydana w tym przedmiocie przez Naczelnika Wydziału Śledczego Prokuratury Okręgowej w Suwałkach z dnia 8 marca 2012 r., obligująca obrońcę do osobistego odbioru zarządzenia o udzieleniu widzenia w siedzibie tejże prokuratury (k. 1104).

Nie można zatem zgodzić się ze stanowiskiem Sądu I instancji, że poniesione z tego tytułu przez obrońcę wydatki, winny być pokryte w ramach opłaty określonej w § 19 pkt 1 rozporządzenia, której wysokość uzależniona jest wyłącznie od niezbędnego nakładu pracy adwokata, charakteru sprawy i wkładu pracy adwokata w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia, a więc nie obejmuje ona poniesionych przez niego innych niezbędnych wydatków.

W sprawie bezsporna była również potrzeba zwrotu obrońcy kosztów dojazdu do miejsca przesłuchania świadka do miejscowości J., stanowiących wydatek określony w art. 618 § 1 pkt 2 k.p.k., które tymczasowo wykłada Skarb Państwa (art. 619 § 1 k.p.k.).

W tym stanie rzeczy należy uznać, że obrońca w sposób przekonujący wykazał konieczność poniesienia kosztów niezbędnych do skutecznej obrony oskarżonego i wskazał właściwą podstawę prawną swego roszczenia.

Mianowicie zgodnie z treścią § 5 ust.3 Rozporządzenia Ministra Pracy i polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju Dz. U. Nr 236. poz. 1990), na wniosek pracownika pracodawca może wyrazić zgodę na przejazd w podróży samochodem osobowym, motocyklem lub motorowerem niebędącym własnością pracodawcy. W takim przypadku pracownikowi przysługuje zwrot kosztów przejazdu w wysokości stanowiącej iloczyn przejechanych kilometrów przez stawkę za jeden kilometr przebiegu, ustaloną przez pracodawcę, która nie może być wyższa niż określona w przepisach wydanych na podstawie art. 34a ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. z 2004 r. Nr 204, poz. 2088, z późn. zm.).

Z kolei art. 34a ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. z 2004 r. Nr 204, poz. 2088, z późn. zm.) stanowi, że na podstawie umów cywilnoprawnych mogą być używane, do celów służbowych, samochody osobowe, motocykle i motorowery niebędące własnością pracodawcy. Minister właściwy do spraw transportu w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określa, w drodze rozporządzenia, warunki ustalania oraz sposób dokonywania zwrotu kosztów używania pojazdów, o których mowa w ust. 1, uwzględniając rodzaj pojazdu mechanicznego, jego pojemność oraz limit kilometrów w zależności od liczby mieszkańców w danej gminie lub mieście, właściwych ze względu na miejsce zatrudnienia pracownika.

Warunki te zostały określone w § 2 Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy (Dz.U. Nr. 27. poz. 271), który ustala górny pułap kosztów używania pojazdów do celów służbowych pokrywanych przez pracodawcę według stawek za 1 kilometr przebiegu pojazdu, który dla samochodu osobowego o pojemności skokowej silnika powyżej 900 cm³ wynosi 0,8358 zł.

Nawiązując w tym miejscu do zarzutów wniesionego środka odwoławczego, należy przychylić się do stanowiska skarżącego, że przyjęte w dołączonych rachunkach stawki są prawidłowe i zgodne z cytowanymi powyżej aktami prawnymi, albowiem nie przekraczają wskazanej powyżej maksymalnej stawki.

W tym zakresie nie ma natomiast zastosowania powołane w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, Zarządzenie Prezesa Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 13 grudnia 2007 r. w sprawie określenia warunków oraz wysokości zwrotu kosztów używania prywatnych pojazdów pracowników sądu do celów służbowych w celu odbycia podróży służbowej na obszarze kraju (Nr 022 – 42/A/07).

Jak bowiem słusznie zauważa skarżący, adwokat pełniący w niniejszej sprawie obowiązki obrońcy z urzędu, nie jest pracownikiem sądu i określone w powołanym zarządzeniu stawki nie są dla niego wiążące. W konsekwencji jest on uprawniony rozliczyć koszty niezbędnych przejazdów na ogólnych zasadach określonych dla pracowników zatrudnionych w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

Drugą przesłanką konieczną do uzyskania przez obrońcę zwrotu wydatków jest ich należyte udokumentowanie. Ocena przedłożonych przez obrońcę rachunków w tym aspekcie budzi istotne zastrzeżenia, a w szczególności wskazywana w nich ilość przejechanych kilometrów na trasie z Białegostoku do Suwałk (k. 1106). Oba miasta dzieli jedynie odległość 121 km (242 km w obie strony). Nie do przyjęcia jest zatem przyjęty przez obrońcę dystans 140 km (280 km w obie strony).

W przypadku trasy z Białegostoku do J., wskazana w rachunku kosztów podróży odległość 85 km (170 km w obie strony) jest zbliżona do rzeczywistej, dlatego też nie została przez sąd odwoławczy zakwestionowana.

Uwzględniając powyższe należy przyjąć, że obrońca poniósł koszty przejazdu na łączną sumę 347,74 zł. w tym :

- na trasie z Białegostoku do J. w wysokości 145,48 zł. (170 x 0,8358);
- na trasie z Białegostoku do Suwałk w wysokości 202,26 zł. (242 x 0,8358);

Z załączonych w aktach sprawy dokumentów wynika również, że skarżącemu na poczet planowanych kosztów przejazdu wypłacono zaliczkę w kwocie 36 zł. (k.1051). Po potrąceniu zaliczki należna obrońcy kwota stanowi zatem sumę 311,74 zł.

W konsekwencji zaskarżone orzeczenie wymagało stosownej korekty, poprzez zasądzenie łącznie na rzecz obrońcy z tytułu poniesionych kosztów przejazdów kwoty 311,74 zł.

W pozostałej części roszczenie skarżącego jako bezzasadne nie zostało uwzględnione.

Z tych też względów Sąd Apelacyjny orzekł jak na wstępie.

(...)(...)